

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Duhovne vaje — mladini nada blage bodočnosti.

Z Dunaja 31. maja.

Žalostno je prebirati sporočila, kako sedanje šole popuščajo službo božjo ter zane-marjajo sv. zakramente in duhovne vaje pri mladini. Česar se človek ne vadi, tega se ne navadi, in ako so že v dobi, dokler so šolski mladenči še bolj cerkveno se vzgojevali, mnogi pozneje popustili krščansko življenje, kaj bode pač v prihodnje z dijaki sedanjimi?! Čim bolj pa šola popušča take duhovne vaje, tim bolj se jih poprijemati morajo krščanske hiše in rodbine in staršem nastaja sveta dolžnost skrbeti za svoje otroke in njih pobožnost. V tem oziru so po viših stanovih in velikih mestih dokaj boljši mimo jare gospode ali nekoliko ugajenih ljudi po malih mestih in trgih.

Tako se iz imenitnejših, prav starih plemenitih hiš, kjer odrejo otrok vodijo domači učeniki, starši pa po krščanski navadi še sami nadzirujejo, sliši večkrat kaj posnemanja vrednega, na. pr. kako spodbudno se tam domače pobožnosti opravljajo in vzlasti prvo sv. obhajilo obhaja. Da se v tem lepo in vsem v zgled obnaša presvetla rodbina cesarska, to je obče znano. Ni mi treba ponavljati, kar smo o svojem času brali o sijajno ginljivi slovesnosti, ko je cesarjevič Rudolf prejel prvo sv. obhajilo, da so ga pri tem praznovanju spremljevali presvitli cesar in cesarica, predraga mu sestra Gizela in v ljubezni mu vdani častitljivi nadvojvoda Franc Karol s pobožno soprugo svojo ranjko Zofijo, ter vsi se vdeležili z njim vred sv. zakramentov. In tako se primeroma slovesnost prvega sv. obhajila godi pri vsej vladarski rodbini naši.

Te dni je omenjeno slovesnost obhajal dvanajstletni nadvojvoda Franc-Este, starejši sin Karola Ljudovika, drugega brata cesarjevega. Že več tednov na to pripravljan imel je dva dni pred sv. obhajilom še posebne vaje. Ginljivo je bilo videti, s kako pobožno radostjo in spodbudno pazljivostjo je zdaj v družbi mlajšega brata Otona in presvitlega očeta samega, zdaj milo mu naklonjene mačehe, nadvojvodinje Marije Terezije, poslušal jedernate podučevalne besede svojega kateheta. Komu pa se ne bi bilo srce tajalo ginjenosti, kdor je vpričo bil pri svetem obhajilu samem? — Velika dvorana palače nadvojvodove bila je v ta namen prestrojena v krasen vrt z nebrojnimi cveticami, na sredi postavljen altar in pred njim klečalo za obhajanca, najblažje cvetko vseh, ki tu vonjajo. Kedar je zbrano bilo pridvorno spremstvo, pripelje častitljivi nadvojvoda Franc Karol mlajša brata in sestrice obhajanca, presvetli starši pa potem obhajanca samega, ter z njim vsak ob eni strani poklekne pred altajem. Da je nadepolnemu mladenču pri takem svitu topilo se rahločutno srce sosebo v najsvetejšem trenutku, ko prvi on, potem presvitli z njim prejmejo sv. Rešnje Telo, da mu je iz srca solza vlila se tudi čez nježno lice, ko ga katehet opomni nepozabljive ranjce matere Marije Anuncijske, pobožne hčere napolitanske kraljice M. Kristine, ktera v kratkem utegne prišteta biti zveličanim, — matere ranjce, od ktere se je navzel bil prve pobožnosti, ko mu priporoča, v tej rajski uri moliti za presvetlega očeta, ki njemu poln iskrene ljubezni kleči na strani, se z njim radovaje slovesnosti, kakoršno je pred tridesetimi leti sam ta dan obhajal, moliti za pričujočega krstnega očeta, ki je pred dvanajstimi leti zanj storil bil obljubo stanovitnosti v veri, ktere

— slad danes vživa itd., da je vse to preblagemu mladenču nježni čut prešinovalo ter ga naklanjalo k radostnemu spolnovanju danih opominov, kdo bi dvomil? In čuj milo dejanje! Prejemši čestitanje po svetem obhajilu se preblagi obhajanec s presvetlim svojim očetom pelje naravnost k cerkvi kapucinski, kjer mu cesarska raka med drugimi sorodniki hrani truplo predrage ranjce matere. Tje doli stopi, poljubi trugo materno ter položi nanjo krasen venec, še lepšega pa ji spleta v srcu in poklada pred božjo milost: k materi poklekne in za-njo moli! — Starši krščanski in rodbine katoliške, posnemajte, posnemajte take duhovne vaje, ki so tolikanj spodbudne in hvale vredne!

Znano je, da je ta nadepolni nadvojvoda za umrlim modeneškim nadvojvodom s primkom Este podedoval nekaj milijonov; pa tudi, kako modro, ubogim in potrebnim na korist obračajo ravno presvetle naše cesarske rodbine družniki svoje premoženje, v čemur so vse hvale in resničnega posnemanja vredni.

Ali naj se duhoven peča s politiko?

II.

Namen liberalizmu je popolno vničenje krščanstva v srcih človeških in ta namen izvršuje on poglavitno v društvenem in državnem življenju; zatoraj mora se mu ustavljati duhovnik, branitelj krščanske resnice, ravno tu, on mora delaven biti politično; to je njegova dolžnost, ktere ga nihče ne more odvezati; to skušal sem dokazati v prvem sestavku. A zdaj nastane vprašanje: Kaj uči liberalizem v svoj namen, katerih sredstev se poslužuje? Primerni namenu so tudi uki, enako škodljivi cerkvi in duhovščini; toraj tudi proti njim mora se bojevati duhoven, da varuje svoje in

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviren roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

„Sam gre, brez spremstva“, šepeta Helija, „to je dobro. A ravno prav, vstopil se je pod steberišče. Kako počasi koraka. Čuden sanjar!“

In tiho kot mačka se plazi Helija od stebra do stebra za Rufinom. Spne se Helija, oči se mu posvetijo kot oči krvožejne hijene, vzame lok, pomeri, puščica švigne žvižgaje s strune. Rufin strašno vsklikne, visoko poskoči, se zasukne, ter smrtno zadet v hrbet strmo-glavi na tla.

„Mojsterski strel!“ krohota se Helija blizo priskočivši.

Rufin ga pogleda.

„Prokleti pes!“ mrmra z zobmi škripaje.

„Kaj?“ norčuje se Helija, njegov spačen obraz je bolj podoben peklenski spaki nego človeku, „kaj, fali še kaj? Ha, ha! kdor se očitno s svetom bori“, nadaljuje rogaje se,

„no, ni treba, da vse povem, naučil sem se tega pri tvojih nogah, mojsterski učitelj!“

„Milost, Helija!“

„Da, da, milost, koj, koj . . .“ potegne dvorezni nož izza pasa, in zasadi mu ga v prsa, obriše ga potem hladnokrvno ob togo umorjenega in ga vtakne v nožnico. Toda naenkrat se strese. Od strani se čuje nagli korak več mož.

„O Bože, zgubljen sem“, prepaden vsklikne Helija ter odskoči za steber, „obhodna straža gre; oj, če me zaloti.“

Toda čuj, v bližini vzdigne se novo vpitje. „Hunci, Hunci, naval, napad, vsestranski naskok!“ odmeva od daljave. Straža postoji, nedolžno pogleduje okoli sebe, konečno teče tje, od koder se čuje vpitje. Helija se oddahne.

„Oh“, pravi, „preljubeznjivi moji Hunci, prav o pravem času ste napadli.“

Od nasprotne ulice sliši se zopet, da hiti vojni oddelek z naskoknim korakom. Helija teče po steberišču, plane v neko ulico, a naglo se vrne oddelku naproti:

„Junaci, na zapad, na zapad!“ kriči na

vse grlo in z njimi vred dere naprej, popustivši mrtveca mirno spavati, dokler ga sodbina tromba ne zbudi na odgovor, da izdal je domovje.

Na vzhodu žari se jutranja zarija, blede luna čim bolj blede, zvezdice že vmirajo, le danica se brani smrti ter zvesto spremlja pešajoči mesec. Ubogo mesto, zopet mu preti nov naskok! Vidi se, da bode boj splošen, kajti ne divje kot navadno, marveč počasi kot dobro vredjena vojna se pomikajo oddelki v polokrogu proti mestu. Na zapad in na vzhod pa se obrne v kratkem glavna moč. Vse kar more, hiti na obzidje. Celi Oglej je preko zidovja razpostavljen, vsi pripomočki so pripravljeni za hrabro obrambo. Mirno skoro gledajo Oglejčani na bližujočo se četo. Kdo bo tu opisoval boj, ki se na novo prične? Na povelje Menapijevo podá se Marij na vzhodno stran, tam se bojuje celo dopoldne, dokler ne odbije popolnoma naskoka Gotov in drugih raznih čet. Preklinjeva umaknejo se knezi Valamir, Teodomir in Videmir, ne pustivši za seboj drugega nego strašno poklane mrtvece

bližnjega njemu izročenih duš zveličanje. Vsa sredstva, vse veke, koji bi škodili kršćanstvu, prisvojil si je liberalizem, a tudi tu velja, da so najnevarnejši oni, koji se tičejo razmere med cerkvijo in državo, da zahtevajo najhujši boj oni, kteri se prikazujuje v politiki. Omenil bom le glavne tri, iz kterih se snujejo vsi drugi, na kterih podlagi deluje liberalizem; komur so znani ti trije, lahko si bo razlagal tudi druge.

Prvi glavni uk ali dogma moderne zmote je: Država je absolutna, vsemogočna. Človek se je vzdignil zoper Boga, zaničuje njegove postave in vredbe; temu sledi oboževanje človeštva; temu oboževanju pa je ni primernejše oblike, nego država; liberalizem je uk vstaje zoper Boga, zato obožava državo. On taji nasproti sv. cerkvi osebnega Boga in dosledno resnice sledeče iz njegovega bitja; država mu je, kakor veli že njegov oče Hobbes v svojem Levijatanu: „umrljivi bog, kteremu dolgujemo ves mir in varstvo“. Ona je najvišje, nepodvržena nobeni oblasti, izvor vse pravice. Tako misli liberalizem in tako tudi dela. Ali je, vparšam, ali je to delovanje bolje od starega poganstva? Kako se razlikuje od njega? In če se je cerkev vzdignila proti starim zmotnjavam z vso veljavo, mora se ustaviti tudi novemu poganstvu. Kaj bi se pač smelo reči o fajmoštru, ki bi videl v svoji fari vrivati se protestantizem ali drugo krivovero, in on bi molčal k temu, hotel odpraviti nevarnost k večjemu le z molitvijo? Bi li storil svojo dolžnost? Bi li ne bil samo najemnik? Ista je tudi z liberalizmom. Duhoven mora se bojevati proti uku, ki taji Boga in stavlja na njegovo mesto državo. Kolikor bolj deluje zoper njega z besedo in dejanjem, toliko več storil je za Boga in njegovo sveto reč.

Iz te krive vere snujejo se vse druge. Če je država bog, neodvisna od pravega Boga, neodvisna je od volje božje tudi njena volja, koje izraz so postave. In tako je drugi glavni uk liberalizma: postave državne so neodvisne od božjih. Država skrbi samo za telesni blagor podložnikov; kar to presega, za to se ona ne briga; ona se ne ozira, dajoča postave, na vero, prav in pravo, ne na Boga in njegove postave; ona daje zakone, morda ravno nasprotno verskim nazorom podložnih in njihovem prepričanju. Zato obsoja silaba 39. stavek tezo: „Država ima ko izvor in studenec vsih pravic popolnoma neomejeno pravico“ in stavek 42. tezo: „Če si nasprotujejo postave obeh oblasti

(cerkve namreč in države), ima prednost državno pravo“. V teh dveh stavkih izražen je pogubonosni uk liberalni. Kaj bili so toraj mučeniki, ne hoteči se pokoriti državni oblasti, kaj aposteljni, ravnajoči se po nauku: „Bogu je treba bolj pokornim biti, kakor ljudem“, kaj Kristus sam pred Pilatom? Vsi so hudodelniki, vredni najhujše kazni in oni, ki so jih mučili in morili, oni imeli so popolnoma prav; ravnali so se po državnih postavah, delali so pravno, kajti: Državni zakon je očitna vest. In h takim ukom mogel bi molčati duhoven, on bi mogel leno gledati, da se učé take bogokletnosti, da se izvršujejo celó dejanstveno? In zdaj naj si upa še kdo trditi, da se duhoven ne sme mešati v politiko, da naj molči in naj negativno podpira te brezbožne nauke!

Tretji glavni uk pa, kojega se poslužuje liberalizem v politiki v dosego svojega namena, izražen je v 55. stavku silaba: „Cerkev naj se loči od države in država od cerkve!“ Ako je država neodvisna od Boga in njegovih postav, tembolj neodvisna je od cerkve in njenih postav. Ta odvisnost pa se pokazuje dejanstveno s tem, da se ločite obe oblasti ena od druge. Tudi nekteri cerkveni možje priporočujejo ločitev države od cerkve; a kaj razumejo s tem? Njim je ločitev: natančna razločitev onega, kar je cerkveno, od onega, kar je državno; vestna izločitev onih mešanih reči, ktere spadajo po vsi pravici pod obojni okrog; prava neodvisnost in svoboda obeh oblasti vsake v svojem krogu. Taka ločitev, ne tajimo, bi marsikje dobra bila, se ve da, le pri sedanjih razmerah, ko si marsikje hoče s cerkvijo že zvezana država podjarmiti jo in zaplesti v svoj dobiček. Pa tudi liberalizem oznanja ločitev; a vse drugo, kakor ravno popisano. Njemu je ločitev: popolno pretrganje vseh vezi med obojimi oblastmi, odtrganje naravnega od čeznaravnega, osvobodjenje države od Boga in njegovih zapovedi, z eno besedo: ona mu je to v državi, kar je posameznemu indiferentizem in toraj tudi enako pogubivna, enako hudobna. In k taki ločitvi naj bi molčala cerkev, naj bi molčal duhoven? K taki ločitvi in njenim posledicam, kakor so: raztrganje človeške družbe, oslavljenje in škodovanje obeh oblasti, ki morete izvrševati svoj nalog le v vzajemni, organični zvezi, vedna vojska med njima, ktera že v kratkem času toliko nezmerno škoduje, kakor vidimo na Pruskem, Laškem itd. In da morejo biti celó nekteri katoličani, kteri se potegujejo za tako ločitev, je nezapopadljivo; oni raz-

dirajo zvezo, ktero je Bog sam ustanovil, protivni njegovemu ukazu: „kar je Bog zvezal, naj človek ne loči“; oni zatajujejo cerkveno navado vsih časov; da, reči smemo, oni teptajo kršćanstvo samo. Poslušajmo, kako sodi slavni Görres o tej ločitvi; on piše v Atanaziju: „Uk od popolne ločitve cerkve in države, ktere so znašli v novejšem času, je vse skoz ničevna, malovredna, brezumna in skoz in skoz hudobna zmota; hudobna v uku, kajti izvira iz praznih in ničevnih abstrakcij; hudobna v dejanji, ker je, znajdena od cerkvenih in političnih prekucuhov, v enako pogubo državi in cerkvi.“ (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. junija.

Avstrijske dežele.

Delegaciji se imate jutri skleniti. — General Pakény postane neki naslednik Johnov.

Palackov pogreb 31. maja je bil jako sijajen, več ko 100.000 ljudi iz vseh krajev Česke se ga je vdeležilo.

Vnanje države.

Srbija in Črnogora se pripravljate na boj. Srbija hoče neki napasti trdnjavo Zvornik in Staro Srbsko, Črnogora pa snuje dve vojni, kterih ena bode Turke zadrževala pri Podgorici, da ne prodro v Črnogoro, ena pa bo podpirala hercegovinske vstajnike in skušala združiti se z vojno srbsko pri Novem-pazaru. En del vojnih stroškov hoče nositi Srbija, ki preskrbljuje Črnogoro tudi z žitom. Poroča se tudi, da ste Srbija in Grška sklenile zavezo, vsled ktere se hočete druga drugo v boju s Turkom podpirati. — Da so vstali bojaželjni Miriditi v Albaniji, smo že povedali, zdaj se pa naznanja, da se je vnel tudi punt v Varni ne daleč od Carigrada. Turčija tedaj gori že na mnogih krajih in novi sultan boje požara ne bo pogasil.

Sultana Abdul-Aziza, kakor piše „Pol. Corr.“, so odstavili njegovi ministri, ker jim ni hotel od svojega premoženja dati za vojskovanje potrebnih denarjev. 29. maja so se zbrali v njegovi palači, kjer mu je Šeik-ul-Islam razodel, da je ljudstvo z njim nezadovoljno in da so ga zarad tega odstavili. Ne dolgo potem so ga prišli in s sultanico Validéo prepeljali v drugo palačo, ob enem pa so poklicali Murada Efendia ter mu nazna-

in zdihujoče ranjence; besnost je strašno divjala med obema nasprotnikoma.

A na zapadu? Le malo kasneje nego na vzhodu prihrumé Skiti, Sarmati in Hunci na svojih konjih, pehota polagoma stopa za njimi. Silen boj se prične okoli obzidja in prekopov. Menapij vpri na svoj meč opazuje sovražni način bojevanja. Ali Hunci že predrzno navalujejo na obzidje samo. Zato razpostavi poveljnik tik mestnih vrat močan oddelek konjikov. Še s hujšo besnostjo navalé Hunci vnovič na mesto, kot spake plezajo v prekop, kot mačke praskaje lezejo čez nasip, ne zmené se za to, da gosto kot toča hrešči kamenje iz kamnometov.

„Ha“, kriči Menapij zagledavši to predrznost, „zdaj čas je, da vdarimo nad te divje, stekle zveri.“

Zasede konja, vzdigne meč:

„Za meno!“ vsikrične ter jo vpraši iz mesta, rožljaje vdari za njim truma jezdecev. Novo mesarsko klanje se prične. Sredi gnječe vidi se visoka postava, ki navdušuje Sarmate in Skite. To je Barsanel, sarmatski knez.

Vsemu temu vkljub se začno umikati Sarmate, kajti dolgi, dvorezni, rimski palaši nimajo usmiljenja, na vsak mah pade junak, in kar čez prekop ne more nazaj, poteptajo ga rimska konjska kopita. Rimsko konjištvo je sovragu vedno za petami.

„Da bi te bés“, kriči Barsanel, videč pad toliko svojih ljudi. Stisnivši s kolenom konja jo vdere v gnječo. Vso pozornost obrne na Menapija, ki med prvimi visoko vihti meč, Barsanel ga zalezuje od strani. Naenkrat stoji drug pred drugim, kratek pogled in v svesti sta si junaka enacega poguma. Kot bi trenil, prestane za trenutek boj krog nju, obe vojni strmé pazite, kaj bosta počela poveljnika. Kot blisk zakadi se Menapij na kneza, vzdigne meč, strašen udarec sledi, a knez se ogne, in ostri meč zasadi se konju v tilnik. Vspne se konj, Barsanel strmoglavi raz njega.

„Ha, brezumni Hunec, čakaj!“ in vnovič se zablisne Menapijev meč, da se zasadi knezu v hrbet, a puščica prifrči, junaka Menapija zadene, in v prsih tresljuje se obtiči.

„Bože mili“, vsikrične Menapij, „zadet sem!

Na pomoč!“ V tem trenutku se začne zopet mesarsko klanje okoli padlih poveljnikov. Ali rimski sili se ne more ustavljati slabo oboroženo Hunstvo, zato obrne konje, in pobravši ranjenega kneza jo upiha nazaj.

„Oh, Oglej moj!“ zdihuje Menapij v naročji vojakovem, ki ga je bil prestregal, da ni padel raz konja. „Nesite me domov; moje umirajoče oko bi še rado videlo moje ljube, ljubljeno mojo družino.“

Rahlo ga nese na konji vojak. Tužno jezdari oddelek, plakaje po izvrstnem vojskovodji, tužno sprejme ostalo vojaštvo za obzidjem skrbnega poveljnika.

A tu omedli Menapij. Ustavijo se ter ranjenca na kolena položé nekemu dostojniku. Ravno jaši Marij po ulici, spremljajo ga nekteri odlični vojniški dostojniki. Radost mu šviga iz oči, osebno hoče svojemu poveljniku naznaniti, kako srečno da je veliki naval na vzhodu odbil. Videč tužne obraze pozdravljajočih ga vojščakov, skrči mu tužna slutnja srce. Spodbode konja, prijaši na zapad. Veliko oborožencev stoji v kolobaru. (Dalje sledi.)

nili izvolitev njegovo za sultana. Murad se je na to podal v mošejo, kjer si je opasal meč Muhamedov; potem se je vrnil v palačo, kjer so se mu poklonili nazoči dostojniki. Ljudstvo je bilo mirno, mesto pa je bilo na večer razsvitljeno. Murad V., „po milosti božji in volji narodovi sultan turški,“ je bratanič Abdul-Azizev in najstarejši sin njegovega prednika sultana Abdul-Medšida, rojen l. 1840. Obljubil je neki, da hoče ustanoviti neki svet velikašev, odpraviti harem in skrbiti letno plačo svojo. Tudi se govori, da je novi sultan frajmašer, kar se bo že še pokazalo. Odstavljenega sultana bodo neki odpeljali v Bagdad, da bo tam živel v pokoji. Govorilo se je, da so ga sofi zadavili, kar se pa ne potrjuje. Premoženje njegovo so ministri spravili, da ga porabijo za državne potrebe.

Izvirni dopisi.

Iz okolice ljubljanske, 31. maja. (G. Janezu Kersniku.) Vest, da je nepozabljeni součenec g. Janko Kersnik preminul, iznenadila me je hudo; toda mislil sem si: smrt ne zbira, „le pobira.“ Bil je ranji dobra, pohlevna in pobožna duša; kako rad je molil doma in v cerkvi, s kakim veseljem izdeloval v gimnaziji „ekshorte“ ter napisal od ene za celo pridigo, in smem reči, med součenci bil je v tem najpridnejši.

V nižjih razredih izdeloval je dobro, ko so se pa pobudile v njem duševne moči, kazal je od leta do leta, kake zmožnosti ima posebno za zgodovino. Da je to res, pokazal je dejansko z zgodovino avstrijsko-ogerske monarhije.

Osmo šolo dovršivši razkropili smo se na vse vetrove sveta. Vedel sem, da Janko poprijel se bode najljubšega mu predmeta — zgodovine, iti bo moral na vseučilišče, ali kaj, če blagi mladeneč med slabe ljudi pride, ne bo li postal kakor veliko drugih učilnišnikov? Škoda dobrega Jankota, da bi vero zgubil, zdihnil sem večkrat. Ko sem še v bogoslovji bil, obiskal me je prišedši iz univerze, in tožil, kaksi so profesorji in njihovi učenci. Že tedaj se mu je videlo, da kal bolezní že poganja, pa žetve nisem tako naglo pričakoval.

Pri vsej žalosti o smrti dragega sošolca pa sem bil vesel, ker je vero ohranil, bojeval dolgi boj v bolezní tako pogumno in preselil se v večnost pokrepčan s sv. zakramenti. Predragi prijatelj! součenci ti vedno zvesti ostanemo ter spominjali se bomo tvoje duše! Počivaj le v miru!

Iz Rakitne, 31. maja. Hvala Bogu! po dolgem čakanju dobili smo zopet novega fajmoštra preč. gosp. Jurija Rozmana. Sprejeli smo jih z veseljem in kar je bilo v naši moči slovesno. 28. maja pa so jih vmestili preč. g. dekan vrhniški ter v jedrnatem govoru razložili dolžnosti duhovnega pastirja do ovčic in ovčic do pastirja, ki dosti lahko k zljajšanju težavnega duhovnega stanu z lepim življenjem pripomorejo. Veseli smo g. fajmoštra tudi še zato, da bomo zopet doma službo božjo imeli, ker naša hribska fara je od sosednjih močno oddaljena; kako težavno je bilo od sredi svečana do zdaj drugod službe božje iskati, posebno letos, ko je bilo toliko snega in dežja; primerilo se je včasih, da jih vsih skupaj deset pri službi božji ni bilo!

Upamo, da se bomo z novim g. fajmoštrom lepo razumeli, oni bodo delali za naš blagor, storiti bomo morali tudi mi svoje, kar bo mogoče. Bog nam ohrani mladega g. fajmoštra mnoga leta!

Iz Koroške Bele, 1. junija. (Ob-letnica po č. g. Plemelju.) Katoliški svet

se hoče vdeležiti vesele slovesnosti, ki jo bodejo napravili našemu slavnemu papežu, sv. očetu, Piju IX., 16. junija bo ukal vesoljni svet, solzilo pa se bo naše oko 12. junija! Ta dan bomo obhajali obletnico za ranjcem gospodom, predragim, občespoštovanim župnikom Valentinom Plemeljem. Njegovo žalostno smrt smo naznanili v „Slovenču“, toraj naj oznamimo tudi obletnico, h kateri povabimo njegove čast. gg. kolege, prijatelje, častilce in znanke, da se je obilno vdeležijo, kakor so se lani njegovega pogreba. Hitite in počastite zopet njegovo go-milo, kjer pričakuje angelo-ve trombe, ki ga bo priklicala zopet v življenje! Hitite, pritecite in postavite mu spominek, kakoršnega zasluži mož, kakor je bil zamrlí gospod! „Narod, ki ne spoštuje svojih mož, jih ni vreden.“ Te besede obrniti se dajo tudi nanj. Res, da ni stal v prvi vrsti v boju za narodnost; res, da ni slovel kot pisatelj, pesnik; res, da ni pokazal svojih del, ker je namreč raje tiho in skromno de-loval v svoji ponižni sobici in se skrival kot ponižna vijolica; njegova znanstvena dela res da niso bila razširjena med učenim svetom, temveč delal je za se in za potomce skoro pozabljen. Toda kakor se ponižna vijolica izdá po svoji prijetni vonjavi, koja puhti od sebe, tako so tudi o njem v kratkem zvedeli strokovnjaki in ga obiskovali, se pomenkovali ž njim, ga prašali sveta in zadovoljni se poslovili od njega. Koliko časa je porabil prerano zamrli pri svojih prijateljicah — rastlinah! Od kar je stopil v semenišče (1839), pečal se je z naravoznanstvom, zlasti z rastlinstvom; pridno je nabiral rastline, koder je hodil, plazil se je po bodečem grmovju, ni se bal strmih skalovin, visocih planin; drznil se je v jarke in z istim veseljem trgal in nabiral po Flore kraljevstvu, kakor po ravnem, cvetočem polji in hladni do-bravi. Pozneje mu je nabiral tudi njegov brat France rastline na svojem potovanju od zlate Prage, kjer je študiral leta 1849 medicino, po Česki, po zgornji Avstriji, po Solnograškem, zgornji Štajarski, po Koroški na Kranjsko. Tako je bilo ranjcemu mogoče, da je imel toliko tisoč in tisoč eksemplarov rastlin, ki jih je poslal l. 1873 na Dunajsko razstavo. Njegova zbirka je dobila prvo priznanje, in zaslužil si je popolnem svet in jo na pred k a.

Ne morem si kaj, da ne zamolčim, kaj se je pripetilo s to tako težko zasluženim svetinjo napredka. Po veliki noči so prodajali njegovo zapuščino; sodnijski uradniki so vtaknili med obilno šaro tudi ranjcega omenjeno svetinjo in jo dali prodati po dražbi za celih trideset soldov!

Človek bi mislil: no, sedaj bo vsaj miroval gospod, ko je dokončal težavno delo. Toda, motiš se, dragi moj! Še ni mogel popustiti te znanosti; še vedno je imel kaj vrediti, prena-rediti, popraviti. Kdor to bereš, in ga nisi bolj natanko poznal, si znabiti misliš: „Če je pa tako delal, kje je imel čas za svoje duhovne dolžnosti? Ako je toliko časa porabil za naravoznanstveno polje, zanemarjati je moral svoje duhovno.“ Kako zelo se varaš, dragi moj! On je bil „unicum!“ Ni ga bilo bolj vestnega, bolj natančnega, bolj skrbnega duhovnika, kakor je bil ravno on. To spričujemo lahko vsi, ki smo njegovi farni otroci, to spričajo nje-govi č. gg. tovarši. Naj omenim le ene reči. Kje, prašam, bodele dobili na daleč okoli tako marljivega, neumornega, potrpežljivega, prijaznega spovednika, kakor je bil ranjki gospod? Vsakdo, tujec in domačin, ob vsakem času, zjutraj na vse zgodaj, o poldne med kosilom, pozno na večer; naj je zmrzovalo, kakor je

hotelo, naj je deževalo ali sneževalo, kar je moglo, naj je vročina še tako pritiskala: vedno, vsikdar je bil pripravljen in je vesel hitel v spovednico. Romarji, potujoč na sv. Višarje ali na Brezje, zatekali so se na Koroško Belo k fajmoštru k spovedi. — Njegovo dobro srce mu nikoli ni dalo, da bi komu kaj hudega rekel, še manj pa storil; raje je sam trpel pomanj-kanje, kakor da bi drugim napravil le kako majhno neprijetnost. — Že naš božji Odrašenik nam je obetal blagor, ako nas bo smrt prehi-tela v izvrševanju njegovih zapoved, bodi-si v oznanovanju evangelija, bodisi pri deljenju sv. zakramentov, pri spolnovanju ljubezni do bliž-njega itd. Blagor! moram klicati tudi jaz ranj-cemu, plemenitemu možu! Smrt ga je zasačila pri spolnovanju njegove najvažnejše dolžnosti, pri deljenju sv. zakramenta pokore. 1. junija zvečer je bilo, ko ga je zaželela neka oseba za spoved. Kakor navadno, hiti tudi tedaj v cerkev in opravi spoved. Potem se podá v klop in moli duhovne molitve, ktere je navadno vse opravljal v cerkvi. Ne traja dolgo, kar trešči v zvonik, ko pride cerkovnik v cerkev, ga najde v nezavesti. Predramijo ga in spravijo ga po konci in v farovž. Kakor se je delal zdravega in krepkega, strah in prisad od strele sta mu vzela moč; komaj se je še premagal, da je maševal zadnji dan v osmini sv. Rešnjega telesa in zapel s sicer krepkim glasom: „Te Deum.“ Komaj je dokončal daritev sv. maše, in ta je bila zadnja, že se je moral vleči v posteljo, iz ktere ni več vstal. Čez teden dni preminil je blagi gospod in mirno izdihnil svojo blago dušo; 9. junija zvečer zgubili smo skrb-nega duhovnega pastirja; 9. junija zvečer zgu-bili so učenjaki svojega vrlega tovariša, prija-telji milega druga, marsikdo svojega dobrot-nika, cerkev marljivega delalca, slovenska reč vnetega podpornika, človeštvo koristnega uda. Ali je čudo potem, ako je vse zajokalo, ko je izvedelo njegovo preneglo smrt? Pri njegovi smrti se je pač spolnilo, kar se je godilo pri Judih, ko je padel v boji slavni njihov vodja, Juda Makabejec: „In jokalo je po njem vse izraelsko ljudstvo z velikim plakanjem in so žalovali veliko dni ter so rekli: kako je padel junak, ki je rešil Izrael.“ Tu se je pač poka-zalo, kako zelo ga je vse ljubilo in spoštovalo: in odrasčeni, navadni ljudje in omikani, laiki in duhovni so pretakali solze: „Glejte, kako so ga ljubili!“ „Oh, zakaj nam je Bog vzel gospoda? Vse drugo bi radi in lahko pretrpeli, da bi nam bil le pustil gospoda! Tako so zdi-hovali farmani in s tem dosti naznanili, kaj so mislili in občutili.

— Ali ne zasluži zares tak gospod sijajnega nagrobnega spominka, ki bo nas vedno spo-minjal na zamrlega, na njegovo dobro srce, na njegovo očetovsko skrb za nas, na njegovo prirčnost in ljubeznjivost ter nas spodbujal k iskreni molitvi? Toda, ne samo nam v spod-budo, ne, tudi drugim, tudi tujcem, mimogre-dočim potnikom, naj spričuje spominek, kak mož da počiva pod njim in jih opominja k mo-litvi! Ni dvomiti, da se bodejo tega vse hvale-vrednega dela vdeležili njegovi č. gg. kolegi, prijatelji in častilci ter nas podpirali; zatoraj jih povabim še enkrat in vse druge, tudi nje-gove znanke, da prihité 12. junija k nam in poslavé, počaste obletnico po zamrlem. — Naši farmani so te misli, da bi prodali orglje. Naredil jih je znani Nace Zupan iz Kroke l. 1862. — Kaj več o tem se izvé pri č. g. administra-torju, Ant. Masterlu. —

Razne reči.

Prihodnja številka „Sl.“ zaradi praznikov izide v četrtek 8. junija.

— Duhovske spremembe. V ljubljanski škofiji: Prestavljena sta častita gospoda: Ljudovik Škufca iz Polhovega gradca za duhovnega pomočnika v Radeče, in Fr. Avgustin za II. duh. pom. v Dobropolje. — Umrli je 26. maja č. g. Val. Ravnihar, fajm. v pokoju in Ravbarjev beneficijant, in je imel prelep pogreb v nedeljo. R. I. P.

V lavantinski škofiji: Iz graške škofije sprejeti č. g. Alojzij Dečko pride za kaplana k sv. Marjeti pod Ptujem, in č. gosp. France Zajdela je prestavljen za kaplana v št.-Janž na Dravskem polju. — V začasni pokoj stopi č. g. Peter Gostenčnik. — Umrli sta č. gg. deficianta: France Osojnik in Anton Kavčič, obadva 24. t. m. R. I. P. — Širska fara je do 6. julija t. l. razpisana.

— Zasežen je bil včeraj zopet „Slov. Narod“ zaradi nekega dopisa o Seidlu in Brandstetterju. (Posel gosp. Ahčina opravlja zdaj neki g. Kavsa.)

— „Turški list“ je končal svoje „blatenje“ Palackega s stavkom, v katerem se nahaja tako neumna misel, da je svojim bralcem moramo podati za smeh. Gnjudovi list namreč pravi, naj bo smrt Palackega vsakemu zapeljivcu narodov v svarilo. Ta stavek podamo vsakemu, naj si ga po svojem raztolmači. Mi nismo modrejši, nego da si ga razložimo tako. Ko bi Palacky ne bil buditelj českega naroda, ampak kak nemčurski modrijan, ne bi bil umrl — vsaj zdaj še ne. Po tem takem so si nemčurji že smrt najeli, da njim na ljubo pobira odlične njihove nasprotnike! Smejati se pa onemu stavku „turškega lista“ ni treba, ker je tiskan v uvodnem članku, tedaj ne za smeh.

— † Spirski škof, dr. Daniel Haneberg je 31. maja umrl. Rojen je bil 1. 1816, zamašnika posvečen 1. 1839; 1. 1844 postal je profesor na mnihovskem vseučilišču, leta 1848 ud bavarske znanstvene akademije. Nekaj časa je tudi vojvoda Maksa in princa Leopolda podučeval v krščanskem nauku. Leta 1850 je Haneberg stopil v benediktinski samostan sv. Bonifacija v Mnihovem in je bil 1. 1854 izvoljen za opata. L. 1864 ponujali so mu škofijo Triersko, pa je ni hotel sprejeti; tudi škofijo spirske sprejel je nerad. Škof Haneberg je bil eden najbolj učenih bogoslovcev na Nemškem in od podložnikov svojih jako čislani in spoštovani.

— Vabilo. Ker je okrožna sodnija, ki bi se imela osnovati v Mariboru, ne le za to mesto, temuč tudi za celi nekdanji mariborski okrog silno važna, in ker se boje, da država ne bi mogla še nektera leta poslopja v ta namen kupiti ali postaviti; zato se se mariborski rodoljubi sami lotili prašanja, ali si zamorejo sami pomagati, da se ta namen doseže, da se zaloga ali matica zanj nabere, zlasti, ali ne bi spadalo staro okrožno poslopje v Mariboru v to zalogo, kako naj se ta pomnoži, i. t. d. Za posvetovanje o tem sklicali so javni zbor dne 11. rožnika, dopoldne ob 10ih v Götzovo dvorano v Mariboru s tem-le dnevnim redom: 1. Posvetovanje o sredstvih in potih za postavljenje poslopja okrožni sodniji v Mariboru; 2. Določba organov, ali osnovanje posebnega društva za izvršitev sklepov. K udeležbi tega shoda vabijo tudi sosedne okraje, ktere stvar zadeva.

— Za okrajne volitve v Mariboru je sestavljen imenik velikih posestnikov, v katerem

je izpuščeno blizo 70 kmetov, ki so do sedaj vselej volili. Narodnjaki so vložili protest. Okrajni glavar je takoj odgovoril, da prizna nepostavno izpuščenje mnogih kmetov, da je sedaj imenik „korigiral“, in da g. Seidla ne more izbrisati, ker ima ta posestvo v Rosbahu, od katerega plačuje 67 gld. 14 1/2 kr. dače. Narodnjaki so tedaj poslali prošnjo k namestniku v Gradec, da se volitev preloži. Kajti po pretečenem času za reklamacije nima nihče volilnega imenika „koregirati“ in g. Seidl ni veliki posestnik. V Rospahu pri katast. št. 78 ni on, ampak njegova žena Katarina Seidl kot posestnica vpisana, ki plačuje 58 gld. 46 kr. dače, tedaj ni velika posestnica. Konrad Seidl pa ima v Rosbahu kat. št. 79 in 149 gruntič, od katerega plačuje 8 gld. 65 1/2 kr. dače in tedaj ni veliki posestnik, ampak prav majhen posestniček.

„Sl. Gosp.“ — „Šparovci“ v Celovcu so pri volitvi propadli, ker so se liberalni nasprotniki poslužili nepostavnih sredstev; zato se je napravil protest.

— Otrok je zgorel Matiji Čelofigi pri sv. Marjeti na Dravskem polju, kjer je pred požarom v hlev zbežal, ki je gorel s hišnim poslopjem vred.

— Bobnov ne bo več. Vojno ministerstvo je ukazalo, da se imajo pri pešpolkih, ki imajo tamborje, bobni odpraviti in sploh vpejati rogovi. Razlogov za ta ukaz je več, med temi tudi ta, da se ljudje, ki niso dosti muzikalični, bobna teže naučijo, ko rogá. Glavni vzrok pa je menda ta, da boben veljá 22 gld., rog pa le 6 gold. 20 kr. in vendar dalje trpi. S tem misli ministerstvo prihraniti po 68.500 gld. na leto.

— To ča je 1. junija hudo pobila v okolici ljubljanski in sicer v Mostah, v Polju in Hrušici, Bizaviku, Domžalah. Tudi v Bršlinu pri Novem mestu je neki vse potolkla.

— Umrlo je v Ljubljani meseca maja 92 oseb, 47 moškega in 45 ženskega spola.

Umrli so:

Od 30. maja do 2. junija. Ferd. Kopač, mesarja otr., 1 dan, za prezg. porodom. Franc Strun, dninar, 48 l., za vnetjem možg. mrene. Bernarda Brus, davkarja otr., 1 m., za božjastjo. Peter Arko, dninar, 57 l., za oslajbljenjem. Franc Koren, hiš. pos., 65 l., za oslajbljenjem. Liza Žlebnik, gostica, 80 l., za oslajbljenjem. Marija Tomec, delavka, 35 l., in Marija Bizjak, gostača žena, 30 l., obe za pljučno sušico.

Eksekutivne dražbe.

7. junija. 3. Fr. Lovko-vo iz Jezera (836 gl.) — 3. Agate Lartinčič-ve iz Jezera (857 gl.), obe v Logatecu. — 3. Tom. Ravnahrib-ovo iz Trsta (730 gl.) na Vrhniki. — 3. Fr. Meze-jevo iz Dolenje planine v Logatecu. — 3. M. Luzar-jevo iz Gaberij (145 gl.) v Novem mestu. — 3. Luka Turšič-ovo iz Begunj. — 3. Andr. Turšič-ovo iz Dolenje vasi (260 gl.). — 3. Marije Logar-jeve iz Gorenje vasi (6061 gl.). — 3. Jan. Vidrih-ovo iz Rakeka (2677 gl.). — 3. Blaž Osvald-ovo iz Gor. Logateca (2144 gl.). — 3. Jan. Gril-ovo iz Srednje vasi (731 gl.), vse v Logatecu. — 2. M. Štefanič-ovo iz Dobrave (4490 gl.) v Metliki.

8. junija. 3. Jan. Pavlič-ovo iz Bozega (1270 gl.) v Ipavi.

Štajarske.

5. junija. M. Ornik 3620 gl., pri sv. Lenartu.

6. junija. Tomaž Spolenšak v Proseniškem 4792 gl.

7. junija. Franc Hojnik v Fürstu 2099 gl. (2.) Jož. Roršak v Stattenbergu (3.) Nina Geyer pri Vidmu 13290 gl. (2.)

8. junija. Jož. Jesenik 2820 gl. v Konjicah.

Telegrafične denarne cene 2. junija.

Papirna renta 64.95 — Srebrna renta 68.10 — 1860letno državno posojilo 106.20 — Bankine akcije 804 — Kreditne akcije 131.80 — London 121.75 — Srebro 103.20 — Ces. kr. cekini 5.77 — 20frankov 9.68.

Pravi Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

čaj za čiščenje krvi

(čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot spomladno zdravljenje

edino

gotovo krv čisteče zdravilo,

ker je od prvih medicinskih avtoritet Evrope

z najboljim vspehom upotrebljavano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po notraujem upotrebljavanju vse nečiste za bolezni nabrane reči; tudi je učinek gotovo vstrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih bolezni, vedno gnojčih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnetenju jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenju po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodcu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močenju, moškem oslajbljenju, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, ker on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico.

Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se terjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgorej uvajenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.

Zagorje, 5. aprila 1873.

Prosim Vas vljudno, pošljite mi prej ko mogoče po poštnem povzetju že enkrat mi poslanega antiartritičnega antirevmatičnega Wilhelmovega kri čistečega čaja. Ob enem Vam moram izreči najtoplejšo zahvalo, ker je že prvi paket moji ženi, ki trpi že več let za trganjem in zamašenjem, zelo pomagal in jo bo, kakor je upati, popolnoma ozdravil, ker sem že vsake baže zdravlila poskušil in se ni nobeno tako dobro skazalo. Ves vdani Ernest Zeynard, tovarni uradnik.

Gospodu Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.

Neutra, 23. aprila 1873.

Več let trpela sem že najstrašnejšo bolezen, trganje, da sem dobila rane na nogah, iz katerih je zelo veliko gnoja izteklo. Stotero hvalo za pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čisteči čaj, katerega mi je Vaša blagorodnost poslala meseca novembra 1872; ona dva paketa čaja sta mi vtolažila bolečine in me popolnoma ozdravila, kar z drugimi zdravili ni bilo mogoče; zato Vam pošljem še enkrat svojo prisrčno zahvalo; ta antiartritični antirevmatični Wilhelmov kri čisteči čaj sem tudi več bolnikom priporočila kot čaj za zdravlje. Vam vedno hvaležna Alojzija Döller.

Gospodu Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.

V Bukureštu, 21. maja 1873.

S pravim Wilhelmovim antiartritičnim antirevmatičnim kri čistečim čajem sem dosegel pri gospej grofinji Paracini-ovi, ki je z našim dvorom v ozki zvezi in zelo priljubljena, prav ugoden vspeh.

To gospo, ki je prej zelo trpela za trganjem v nogi, zdaj, kar rabi ta čaj, veliko bolj poredkoma napada ta bolezen in je tudi mnogo manj huda, ko prej. Ker se ta gospa po mojem svetu zdaj zdržuje vina, se nadjam, da jo bom po nepretrgani rabi tega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistečega čaja popolnoma ozdravil bolezn. Prepričan o dobrem vspehu bom odslej ta Wilhelmov čaj povsod priporočal.

18—6 Dr. Van Kloger.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen-u pri Dunaji ali v mojih po časnikih navedenih zalogah.

Zavitek v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnik pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. obinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.